

Iz prakse javnega tožilstva

O nekaterih slabostih v delu organov delavskega upravljanja

Javno tožilstvo ima opravka z negativnimi elementi in pojavi. Na podlagi njegove prakse pa ne moremo soditi o skupnih rezultatih na nobenem področju našega družbenega življenja, pa tudi ne na področju razvoja organov delavskega upravljanja. Če pa zberemo vse izkušnje o negativnih pojavih, menimo, da je koristno, če jih skrbimo na nekoliko problemov — kakor jih mi vidimo.

Razvoj organov delavskega upravljanja ne teče enakomerno v vseh panogah gospodarstva, niti v vseh krajih naše države. Njihov napredek je bistveno odvisen od mnogih činiteljev, v prvi vrsti pa od moči, zrelosti in sposobnosti delavcev v določenih gospodarskih panogah ali posameznih gospodarskih organizacijah.

Za uspešen razvoj organov delavskega upravljanja ima velik pomen odnos občinskih in okrajnih organov oblasti in političnih teles do teh organov. Raven delavskega upravljanja na določenem področju je dostikrat odvisna od tega, ali se in koliko se ljudski odbori bore za zakonitost, za koristi skupnosti in proti lokalističnim in partikularističnim težnjam.

Nadopustne metode

Je cela vrsta nedopustnih metod, od raznih oblik podkupovanja posameznih uslužbencev in delavcev pa do zastrafevanja in represalij z nepravilnim odpuščanjem z dela in premeščanjem na slabša mesta vseh tistih, ki se zoperstavljajo nezakonitemu delu.

Predsednik delavskega sveta nekega gostinskega podjetja je na seji sveta kritiziral nepravilnosti v delu direktorja in njegovega namestnika. Namesto da bi odstranili odkrite nezakonitosti, so odstavili predsednika delavskega sveta!

V nekaterih primerih je samovolja množični pojav. Inšpekcija dela v Pirotu je razveljavila 43 nepravilnih odpustov iz službe v letu 1955. Niti v enem primeru ni inšpekcija ugotovila, da bi organi upravljanja intervenirali proti nezakonitemu postopku direktorja.

Taka in podobna praksa ima toliko hujše posledice, ker prihaja od ljudi, ki imajo moč in avtoriteto, da posamezne nepravilnosti lahko izvajajo z večjo vztrajnostjo.

V nekem podjetju so odpustili z dela predsednika sindikalne podružnice zato, ker je na sestanku kritiziral potratnost vodilnih uslužbencev podjetja. Proti tej odločbi so intervenirali republiški in zvezni sindikalni forumi, toda vse zastonj, kajti direktor podjetja je vztrajno zastopal svoje nepravilno in protizakonito stališče. (Direktor je poslanec zveznega zbora proizvajalcev.)

Pojav lokalizma

Nekateri organi delavskega upravljanja se niso mogli ubraniti slabostim lokalizma. To slabost so često podpirali tudi or-

gani oblasti, ki so se pustili zapeljati lokalističnim težnjam. (Ta podpora se je kazala bodisi v neposredni intervenciji, da bi kakšno stvar ukrenili proti koristim celote za lokalno korist, bodisi da so dali slab zgled, kako je mogoče protizakonito delati.)

V mnogih srbskih mestih so vpeljali fluorescenčne razsvetljave tako, da so podjetja nenaumensko dotirala izvedbo del. V nekem mestu so sodelovala štiri podjetja s po 200.000 din.

S takim slabim zgledom se povezujejo partikularistične koristi za svoje podjetje in posamične koristi v zvezi s presežkom plačnega sklada in drugih ugodnosti. Takih oblik nezakonite uporabe je bilo več, najpogosteje pa so bile oblike nenormalnega trošenja sredstev iz sklada za reprezentanco in razna nepotrebna potovanja, razna darila, kupovanje lastnega blaga po znatno nižjih cenah ali celo brezplačno, razdelitev umetno ustvarjenih presežkov plačnega sklada, ki niso bili zasluženi itd.

Neko podjetje v Sisku je s pristankom delavskega sveta in upravnega odbora začelo nenaumensko trošiti velike vsote denarja za gradnjo stanovanjskih poslopij, za nakup upravnih poslopij, avtomobilov, daril in oblek za administrativne in tehnične uslužbence. Razdelili so tudi dvojni znesek plač.

Na nekem državnem kmetijskem posestvu se je pripetilo tudi to-le: Ko je delavski svet

sklenil, da bo prodal osnovna sredstva privatnim osebam, so sklenili in so tudi vnesli v zapisnik, da finančna inšpekcija ne sme vedti za to prodajo, ker je nezakonita!

Take in podobne odločbe pričajo o nizki ravni socialistične zavesti, o pomanjkanju smisla in borbe za celote. Take odločbe skrivajo v sebi zelo škodljive posledice za razvoj gospodarstva in dostikrat pomenijo začetek pravega kriminala.

Problem kadrov

Zanimivi so nekateri podatki o kazenskem pregonu za dela gospodarskega kriminala. Le-ti opozarjajo na problem kadrov zlasti določenih strok in v posameznih gospodarskih panogah. V drugem polletju leta 1955 je bilo za kazniva dejanja obtoženih 5357 vodilnih uslužbencev v gospodarstvu. Od tega odpade na poslovodnje 2858 (samo na poslovodje v trgovini in zadržanju 2347).

Izkušnje so pokazale, da ne gre zaposliti na določenih mestih v gospodarstvu takih oseb, ki so že zabredle v kriminal. Zato je že večkrat prišlo tudi z odgovornega mesta opozorilo na to vprašanje. Za zunanjo trgovino obstaja v tem pogledu tudi zakonska obveznost. Toda po podatkih, ki so na razpolago, mnogi ljudski odbori in gospodarske organizacije nečejo dosti slišati o teh priporočilih in obveznostih. V drugem polletju leta 1955 je bilo v trgovini, zadržanju in industriji obtoženo za kriminalna dejanja v gospodarstvu nad 600 oseb, ki so bile že poprej kaznovane za taka dejanja. Značilno je, da je največ oseb obtoženih v sektorju zunanje trgovine, čeprav je v veljavi tu izrecen predpis, da se ne smejo take osebe zaposliti na odgovornih položajih.

Odpoklic članov delavskih svetov, upravnih odborov in odstavitve direktorjev v l. 1955

Anketa, ki so jo izvedli v 582 podjetjih v industriji, kmetijstvu, gradbeništvu, prometu, trgovini na drobno in na debelo in v gostinstvu, je dala naslednje podatke o odpoklicu članov delavskih svetov in upravnih odborov ter odstavitvi direktorjev:

Člani delavskih svetov

Skupaj odpoklicano	453
Od tega:	
zaradi nemarnosti	163
zaradi gospod. kriminala	97
iz drugih vzrokov	193
Na predlog:	
organov oblasti	27
drugih	426

Člani upravnih odborov

Skupaj odpoklicano	192
Od tega:	
zaradi nemarnosti	61

zaradi gospodar. kriminala	51
iz drugih vzrokov	80
Na predlog:	
organov oblasti	14
drugih	178

Odstavitve direktorjev

Odstavljenih skupaj	54
Od tega:	
zaradi nemarnosti	7
zaradi gospod. kriminala	12
iz drugih vzrokov	35
Na predlog:	
organov oblasti	38
drugih	16

Ti podatki kažejo, da je porastlo zanimanje delovnih kolektivov za upravljanje podjetij in za povečanje odgovornosti delavskih svetov in upravnih odborov pred delovnim kolektivom. Sistem odpoklica članov organov upravljanja daje v glavnem dobre rezultate, zato je vedno manj neaktivnosti in slabega dela v delavskih svetih in upravnih odborih.

Kako malo ponekod upoštevaajo priporočila in obveznosti, pričajo podatki iz kumanovskega okraja. Do nedavnega so imeli v tem okraju zaposlenih v gospodarstvu 114 kaznovanih oseb, med njimi 30 poslovodij, 19 knjigovodij, 11 blagajnikov, 11 skladiščnikov in 3 prodajalcev.

Kako pomagati organom delavskega sveta

Na direktorskih in drugih bolj odgovornih položajih so bolj razviti kadri, ki imajo funkcije tudi v odborih. Ta okoliščina precej vpliva na to, da so odbori usmerjeni na bližji stik z direktorji in uslužbenskimi kadrom gospodarskih organizacij, medtem ko organi delavskega upravljanja stoje bolj ob strani. Politični organi pogosto posnemajo odbore. Dostikrat čakajo na razne nepravilnosti s prekrižanimi rokami. Ob raznih opozorilih o nepravilnostih in nezakonitem poslovanju ne store

ničesar, dokler se ne začne kazenski postopek. Ko pa pride do tega, čakajo kakšen bo izid. To dejstvo, da namreč odbori niso bolj tesno povezani z organi delavskega upravljanja in da ničesar ne ukrepaajo (disciplinski in politični ukrepi), kar bi bilo lahko bolj učinkovito kakor pa kazensko zasledovanje, je povzročilo že dosti škode. Zato bi bilo nujno, da se ljudski odbori in politična telesa bolj krepko povežejo z organi delavskega upravljanja, da jim dajejo bolj učinkovito pomoč in da pravočasno posežejo vmes, ko pride do nepravilnosti. Kontrolni in kazenski organi bi morali prav tako v mnogih primerih biti bolj učinkoviti in bolj občutljivi nasproti elementom, ki kršijo predpise v delavskem upravljanju.

Mijuško Sibalić
pomočnik jav. tožilca FLRJ

Delavski svet valjarne v Sevojanu zaseda

«NAŠA SKUPNOST»

nudi članom delavskih svetov, občinskih odborov in svetov ter organov družbenega upravljanja v šolstvu, zdravstvu, hišnih svetih in trgovini možnost uspešnega ekonomskega izobraževanja, ker objavlja članke, razprave in obvestila o vseh vprašanjih družbenega upravljanja in najavtoritativnejših virov.

Ker brez potrebnega ekonomskega in političnega znanja v organih družbenega upravljanja ni mogoče uspešno sodelovati in zlasti ne pravilno in kvalitetno ODLOČATI, segajte po «NAŠI SKUPNOSTI» in izpopolnite svoje znanje.